1852.

LEEUWARDER COURANT.

DINGSDAG den 31 AUGUSTUS.

De COMMISSARIS DES KONINGS in de provincie *Friesland*,

Brengt bij deze ter kennis van de belanghebbenden, dat op heden invorderbaar gesteld en tot dat einde afgezonden zijn de primitieve Patentkohieren, over de dienst 1852/3 van de Gemeenten: *Oostermeer*, *Noordwolde*, *Dockum*, *Oosterend*, *Wolvega*, *Sexbierum*, *Minnertsga*, *Heerenveen* en *Franeker*, en dat men tegen verkeerde of te hooge aanslagen, welke in voormelde Kohieren mogten bestaan of worden verondersteld, zich bij reclame, gerigt aan Heeren Gedeputeerde Staten dezer Provincie, zal kunnen voorzien, mits zij, behoorlijk ingerigt met bijvoeging van de vereischte bijlagen, binnen *drie* maanden na den dag van afkondiging der Kohieren zij ingediend, des verkiezende bij den Controleur der Directe Belastingen, In- en Uitgaande Regten en Accijnsen in de Divisie van Contrôle, waarin de aanslag is geschied.

Den belanghebbenden wordt verder aangeraden, op dezen termijn van indiening wel te letten, aangezien zij bij overschrijding daarvan, door eigene schuld zouden hebben veroorzaakt, dat op hunne reclames geen acht konde worden geslagen.

Voor den Commissaris des Konings, afwezig,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
C. J. van der VEEN.

De middelprijzen van de *in-* en *uitlandsche Tarwe* en *Rogge*, waarnaar de zetting van den prijs van het *Tarwe-*, *Rogge-* en *Zwitserschbrood* moet worden geregeld, zijn op de markt van Vrijdag den 27 Augustus 1852, te *Leeuwarden*, geweest als volgt:

Van de *Tarwe* per mudde . . . . *f* 8,50.
Van de *Rogge* per last, voor het *Roggebrood* . . . - 199,00.
Van de *Rogge* per last, voor het *Zwitserschbrood* . . - 199,00.

Leeuwarden, den 28 Augustus 1852.

Voor den Commissaris des Konings in de provincie Friesland, afwezig,
Het Lid der Gedeputeerde Staten,
C. J. van der VEEN.

BEKENDMAKING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der stad *Leeuwarden*,

Gelet op de missive van den Heer Commissaris des Konings in deze Provincie, dd. 24 Augustus 1852, 2de afdeeling no. 1825, (*Prov. Blad no.* 131),

Brengen, bij deze, ter kennis van de belanghebbenden, dat Zijne Majesteit de Koning heeft bepaald, dat de gewone najaars-oefeningen van de Verlofgangers der Nationale-Militie, in de maand *September*, ook weder *dit jaar niet* zullen plaats hebben.

Leeuwarden, den 28 Augustus 1852.

Burgemeester en Wethouders voornoemd,
DIRK ZEPER, *L. B.*
De Secretaris,
M. S. de WAL.

LONDEN, den 24 Augustus.

The Liverpool Albion verzekert, dat de oneenigheid in ons Kabinet reeds met hevigheid te voorschijn treedt; een ongelukkig voorteeken voor ons Ministerie. De heer *Christopher*, kanselier van het hertogdom Lancastre, en eenige andere stijfhoofdige leden van de oude Torypartij vragen met veel aandrang de eerlijke vervulling van de beloften vroeger door hunne vrienden gedaan ter herstelling der beschermende regten. De welsprekendheid van den heer *d'Israëli* kan deze kampvechters der protectie niet overtuigen, dat aan de zegepraal hunner gevoelens niet meer te denken valt, en het is dus waarschijnlijk, dat deze te ijverige Toryleden zullen moeten verwijderd worden uit het Kabinet.

PARIJS, den 26 Augustus.

Het staatkundig nieuws is heden wederom zeer schaarsch. Voortdurend geven de algemeene raden hunnen wensch, betrekkelijk de herstelling van het Keizerrijk, te kennen. Bijzondere vermelding verdient de wensch van twee arrondissements-raden, van den tweeden rang, namelijk die van Condom, departement Gers, en die van Saverne, departement Beneden-Rijn. Beide raden vragen dat men spaarzaam van het algemeen stemregt gebruik make, om het bij groote gebeurtenissen te kunnen toepassen.

Het meest waarvan heden, onder den handelstand, sprake was, is de concessie van den spoorweg van Bourdeaux naar Cette, welke door den *Moniteur* met het decreet van den President, waarbij ze goedgekeurd wordt, medegedeeld is.

De heer *Drouin de Lhuys* ontwikkelt een grooten ijver in zijn departement, ook voor zooveel handels- en andere gewigtige kwestien betreft. Dientengevolge is het corps diplomatique algemeen over hem tevreden en ziet in hem een man, die kennis van zaken bezit. Indien men de geruchten kan vertrouwen, dan zou de minister aan de gevolmagtigden der vreemde mogendheden alhier verzekerd hebben, dat *Lodewijk Napoleon* persoonlijk niets doet of doen zal, wat de herstelling van het Keizerrijk bevorderlijk kan zijn, en dat, ingeval het eens mogt geproclameerd worden, de denkwijze van den President is, dat het alléén van de mogendheden zou afhangen of door de instelling dier dynastie een tijdperk van vrede voor Europa of van roem voor Frankrijk zou aanbreken.

— Het plan bestaat om den onderzeeschen telegraaf tusschen Londen en Parijs in correspondentie met Lyon, te verlengen over Chambery naar Turin en Genua. Van Genua wil men den telegraaf, voor rekening van Sardinië, naar Spezzia leiden. De maatschappij voor de onderzeesche telegrafen zal dan de draden voor hare kosten brengen naar het eiland Gorgone en van daar naar Bastia. Voor rekening van Frankrijk wenscht men voorts de draden verder te doen brengen over Ajaccio naar de engte van Bonifacio. De maatschappij zal voor hare rekening de draden dan weder door deze engte voeren, waarna Sardinië ze verder naar Cagliari leidt. Dan zou de maatschappij den telegraaf naar Tunis verlengen. Frankrijk zoude hierna zijne telegrafen uitbreiden van Tunis tot Bougie en Algerie — en Engeland daarentegen van Tunis eene telegrafische verbinding bekostigen van Tripolie, Alexandrië, Caïro en Suez. Frankrijk zou daardoor in onmiddelijke communicatie gesteld zijn met Corsika en Algerie; Engeland zou in weinige uren berigten naar Suez kunnen zenden of tijdingen uit de Indiën kunnen ontvangen, terwijl de hoofdstad van Piemont in regtstreeksche communicatie met geheel Sardinië zou staan.

— Door den *Moniteur* wordt heden, in een uitvoerig artikel, te velde getrokken tegen een Engelsche dagblad de *Times*, hetwelk in een zijner jongste nommers de Fransche natie voorgesteld had als in een staat van diep zedelijk verval verkeerende Het officieele blad beweert, dat men ten onregte het staatkundig leven in Frankrijk kan ontkennen, daar er het onbeperkste kiesregt, het algemeene stemregt, heerscht. Voorts wijdt de *Moniteur* uit over de Engelsche instellingen, welke de verkiezingen veel meer beperken, die te midden van groote wanorde doen plaats hebben en als resultaat opleveren, dat slechts de rijksten en bevoorregten in het parlement komen. Ten slotte doet het artikel opmerken, dat men vergeefs den President heeft willen overhalen, om den verjaardag van 10 December 1848, van den 2 en den 20 December 1851 te doen vieren, daar deze verjaardagen slechts hem persoonlijk betroffen of smartelijke herinneringen moesten verwekken. De verjaardag van den 15 Augustus werd verkozen omdat hij door een gelukkigen zamenloop tevens het feest was van de H. Maagd, de beschermheilige van Frankrijk.

Hetzelfde blad bevat tevens eene teregtwijzing aan sommige buitenlandsche dagbladen, welke ten onregte, zegt het, beweerd hebben, dat bij het feest van 15 Aug. koelheid en onverschilligheid bij de bevolking en ontevredenheid bij het hoofd van den staat heerschte.

— Even als men zulks meermalen in dergelijke gevallen beweerd heeft, schrijft men ook nu een artikel in de *Moniteur* tegen de *Times* toe, aan *Lodewijk Napoleon*. — Het schijnt dan ook zeker te wezen, dat de verschillende ministers aanzeggingen hebben ontvangen, van in den vervolge geene *regtstreeksche* mededeelingen of redevoeringen aan den *Moniteur* toe te zenden, maar dat zij alle reclamatien of rectificatien, die zij openbaar willen maken, ter goedkeuring aan het ministerie van staat moeten vertoonen, dat alléén het regt zal hebben de *Moniteur* als redenerend officieel orgaan te bezigen. — Het spreekt van zelf, dat deze maatregel eenige ontevredenheid onder de ministers heeft verwekt, doch *Lodewijk Napoleon* heeft den maatregel in kracht gehouden, zeggende: dat hij ten deze meer eenheid wenschte tot stand te brengen, vermits bij eene polemiek ligt al de ministeriële departementen aan den strijd konden gaan deelnemen en daarnit somtijds een noodlottig verschil van gevoelen tusschen de ministeriën onderling, zou kunnen blijken.

BERLIJN, den 23 Augustus.

Het antwoord der gecoaliseerde Staten is bekend. De 7 gouvernementen willen tot het nieuwe Tolverbond toetreden, zoo als het door het Steuerverein is vergroot. Ze verlangen slechts geringe wijzigingen in het September-verdrag, door onze Regering met Hanover gesloten, maar wenschen vooraf eenige bepaling omtrent de beginselen, waarop Pruisen met Oostenrijk in onderhandeling wil treden. De groote Unie is dus op den achtergrond gesteld, en de Zuid-Duitsche Staten hebben eene schrede voorwaarts gedaan ter herstelling van de goede handelsbetrekkingen tusschen de Staten van het Tolverbond.

'sGRAVENHAGE, den 27 Augustus.

Men wil weten, dat de verschillende Kamers van Koophandel en Fabrieken zijn verzocht, om haar gevoelen kenbaar te maken, opzigtens het bestaande voornemen tot invoering eener lengtemaat van 7 palmen, voor het meten van stoffen en soortgelijke waren, en tevens om haar advies te doen kennen, omtrent de al of niet wenschelijkheid, om het vaatwerk, gebezigd wordende voor inlandsch gefabriceerde dranken en vochten, tot *maat* te laten dienen, en bij gevolg alsdan te onderwerpen aan ijk en herijk.

ASSEN, den 25 Augustus.

Ten gevolge van de meer gunstige weêrsgesteldheid kunnen de werkzaamheden aan de nieuw te graven kanalen der Drentsche Maatschappij worden voortgezet. Zoo begint men thans dan ook goed te vorderen met de sluis op het Roogat, waar men gedurende den geheelen zomer met allerlei moeijelijkheden had te kampen. Ook is men bij de sluis te Meppel het water bijna meester. De arbeiders die aan deze sluis werkten, zijn allen bedankt, doordien zij hunne eischen telkens hooger opvoerden, en door den aannemer is besloten een kettingmolen te plaatsen, hetwelk ten gevolge heeft gehad, dat men thans het water bijna heeft uitgemalen.

LEEUWARDEN, den 30 Augustus.

Bij de Zaturdag jl. plaats gehad hebbende nieuwe stemming voor een lid van de zamen te stellen Kamer van Koophandel en Fabrijken in deze gemeente, is het getal der geldige uitgebragte stemmen geweest 69. Van dit getal zijn uitgebragt op den heer *Albert Menalda* 41 stemmen, zoodat deze, met eene volstrekte meerderheid van stemmen, tot lid van genoemde Kamer, verkozen is.

— Bij besluit van den 20 dezer, no. 65, heeft Zijne Majesteit goedgevonden aan de heeren mrs. *E. Monger Cats* en *W. Albarda*, op hun verzoek, een eervol ontslag te verleenen als 1ste luitenants bij de dienstdoende schutterij te Leeuwarden.

— Bij besluit van den 18 dezer, no. 39, heeft Zijne Majesteit tot burgemeester der gemeente Workum benoemd de heer *P. Mossel.*

— Bij besluit van denzelfden datum, no. 41, heeft Zijne Majesteit goedgevonden te benoemen tot dijks-volmagt bij de contributie het Nieuwe Bildt, de heer *W. G. Koning.*

— Door Zijne Majesteit is, o. a. goedgekeurd de beroeping, uitgebragt door den kerkeraad der Hervormde Gemeente van Dwingeloo, onder de classis van Meppel, op. *G. Horrëus de Haas*, predikant te Ommelanderwijk c. a.

— Men verneemt, dat Zijne Majesteit de Koning een nieuw bewijs van zijne hooge belangstelling in den wetenschappelijken landbouw gegeven heeft, door aan de *Landhuishoudkundige School* te Groningen, het aanzienlijk geschenk van *f* 1200, ten nutte dezer inrigting te geven, terwijl het Zijner Majesteits voornemen is, later *drie* leerlingen aan te wijzen uit de kweekelingen van 's Konings school te *Apeldoorn*, om voor Hoogstdeszelfs rekening aan de Landhuishoudkundige School te Groningen verder te worden opgeleid.

— Blijkens het *Prov. Blad* no. 127, heeft Z. M. de Koning, kennis genomen hebbende van het algemeen verslag, nopens den afloop der ligting van de nationale militie van 1851, den minister van binnenlandsche zaken gemagtigd, om, aan de autoriteiten, die zich ten deze van hunne taak loffelijk gekweten en het hunne toegebragt hebben, om de behoorlijke uitvoering der wet te verzekeren, hoogst deszelfs tevredenheid deswege te betuigen.

— De Hooge Raad der Nederlanden heeft, bij arrest van 27 dezer, uitspraak gedaan op het beroep in cassatie van *H. Deenik*, tegen het arrest van het Prov. Geregtshof in Noord-Holland, van 18 Mei jl. waarbij hij veroordeeld is ter zake van gebruik maken van nagemaakte sigaren-etiquetten. De Hooge Raad heeft, met gegronde verklaring van het eenig aangevoerde middel en grondeloos op dezelfde gronden, als waarop dat middel berust, overeenkomstig de conclusie van het Openbaar Ministerie het arrest *vernietigd*, en ten principale den requirant van alle regtsvervolging ontslagen. De Raad heeft bij dit arrest evenwel overwogen, dat het ten deze overbodig was te beslissen, of de wet van Germinal niet uitsluitend betreffen zou de bescherming van binnenlandsche nijverheid. Ook is aangenomen, dat door het Hof te regt beslist is, dat in casu art. 162 van het Wetboek van Strafwet niet van toepassing was. Eindelijk is beslist, dat de daadzaken, bij het gemis van een wettelijk merk, in geene andere wet vallen en aldus noch misdaad, noch wanbedrijf, noch overtreding opleveren.

— Ten gevolge eener dezer dagen genomene ministeriële beschikking, zullen de bezoldigde jagtopzieners jaarlijks voor hunne kleeding ontvangen *f* 16,25, mits zich kleedende naar de gegevene voorschriften, bestaande in: eenen groenen rok met koperen knoopen, lange grijze broek en een hoed met groen wollen band.

— Volgens een door de *Staats-Courant* medegedeeld overzigt van den handel en de scheepvaart op Java en Madura, heeft in 1851 de invoer van koopmanschappen en speciën bedragen *f* 48,631,090 tegen *f* 31,852,667 in 1850 en *f* 32,017,588 in 1849; en de uitvoer in 1851 *f* 73,789,056 tegen *f* 59,051,486 in 1850 en *f* 61,196,697 in 1849.

De uitvoer der voornaamste producten bestond in 1851 uit: rijst 714,851, koffij 1,210,990, suiker 1,899,112, notenmuscaat 4377, foelie 794, nagelen 2878, tin 77,611, kaneel 1139, peper 18,639, thee 6819, tabak 26,800, notenzeep 88 pikol en 774,805 ponden indigo.

In 1851 zijn aangekomen 1694 schepen metende 159,729 lasten (waaronder 199 schepen metende 64.664 lasten uit Nederland) tegen 1894 schepen metende 125.769 lasten in 1850. Vertrokken zijn daarentegen in 1851 een aantal van 1650 schepen metende 168,284 lasten (waaronder 275 schepen metende 68,612 lasten naar Nederland) tegen 1858 schepen metende 128,399 lasten in 1850.

— Uit Amsterdam wordt gemeld, dat aldaar een aantal timmerlieden, tegen een loon van ƒ 60 's maands zijn aangenomen en naar Ofen vertrokken, om daar werkzaam te zijn bij het bouwen van stoombooten, bestemd voor de vaart op den Donau. Indien deze zending aan de verwachting voldoet, laat het zich aanzien, dat meer dergelijke werklieden voor dezelfde bestemming zullen worden aangenomen.

— Door den concessionaris der onderzeesche telegraaf-linie tusschen Scheveningen en Engeland is aan onze Regering het verzoek gerigt om, des noods met uitsluiting van binnenlandsche dépêches, zijne telegraaf-communicatie te mogen voortzetten tot Amsterdam en Rotterdam, terwijl hij zich zelfs bereid verklaard zou hebben, om aan den rijks-telegraaf over het binnenlandsche gedeelte van het bruto-bedrag eene proportionnele vergoeding toe te staan. Tevens zou gemelde concessionaris, na eerst aanvrage gedaan te hebben tot het aanleggen eener linie naar de Hanoversche grenzen, om die tot Bremen en Hamburg voort te zetten, aan de Regering aangeboden hebben, om, zonder eenige subsidie van het rijk, dadelijk alle telegrafische liniën in ons land daar te stellen en tevens de verschillende ministeriën telegrafisch te verbinden.

Behalve de door hem te stellen cautie voor de spoedige uitvoering, moet hij ook aangeboden hebben bij onze Regering eene voortdurende cautie te deponeren, als waarborg voor de geregelde dienst bij de telegrafen en de nakoming der te stellen voorwaarden, en tevens zich bereid verklaard hebben, om over te nemen alle contracten, door onze Regering reeds aangegaan voor telegrafische verbindingen, en contant te restitueren alle uitgaven, door haar reeds gedaan, ja zelfs om alle ambtenaren, reeds bij den rijks-telegraaf aangesteld, óf schadeloos te stellen óf bij zijne onderneming te plaatsen. Hierdoor zou dus de Staat besparen de sommen, voor dit jaar voor de telegrafen op de begrooting gebragt, en die sommen, welke nog in het vervolg daarvoor benoodigd zullen zijn, en op den duur alle berigten der hooge Regering kosteloos per telegraaf kunnen verzenden.

Niettegenstaande al de lasten, welke uit genoemd aanbod voor den concessionaris zouden ontstaan, wil men evenwel, dat die onderneming in staat zou zijn om volgens een veel beter-koop tarief te werken, dan zulks door den rijks-telegraaf geschieden kan.

— Het *Ned. Weekblad voor Geneeskundigen* deelt in no. 34 mede, dat de *sulphas chinini* met opium, in twee gevallen van hydrophobie (watervrees) en de *creosoot* met wijngeest en saleb, in dertig gevallen van diarrhee en braakloop, met hoogstgelukkig gevolg zijn aangewend geworden.

— Berigten van Curaçao, melden, dat Zr. Ms. brik de *Koerier*, kap. luit. *Dittloff Tjassens*, van Suriname, den 13 Junij, en de schoener *Schorpioen*, luit. *van Moorsel*, van St. Eustatius en St. Martin, den 16 dier maand te Curaçao gearriveerd zijn. — Volgens een brief van Valparaiso, dd. 10 Maart, is Zr. Ms. fregat *Prins Frederik der Nederlanden* den 8 dier maand van daar vertrokken, om eenige havens van Peru te bezoeken en in September in Nederland terug te komen.

DELFT, den 27 Augustus.

Door den Kerkenraad der Remonstrantsch-Gereformeerde Gemeente alhier, is met algemeene stemmen tot predikant benoemd de heer *P. A. de Genestet*, proponent bij de Remonstrantsche Broederschap.

WATERINGEN (cl. 's Gravenhage), den 14 Augustus.

Heden mogten Kerkeraad, Kerkvoogden en Notabelen van Z. Exc. den minister van financien, voorloopig belast met het bestuur van het Departement voor de zaken der Hervormde Eeredienst enz., de volgende alphabetisch gestelde nominatie van Candidaten bij de onderscheidene Provinciale Kerkbesturen ontvangen, met vergunning om daaruit den voor te dragen leeraar te kiezen:

C. A. Dardennes Ankringa, *A. W. Begemann*, *H. Boonen*, *H. C. van Doorn*, *J. de Grient Dreux*, *J. H. Gunning*, *F. C. A. Hoogvliet*, *T. T. de Mazure*, *J. H. L. Terwogt*, *J. P. van Veen*, *J. G. van Walsem*, theol. doct., *F. P. J. Sibmacher Zijnen*, litt. hum. et. theol. doct.

VERKORT VERSLAG van den toestand der provincie Friesland, *in* 1851, *door de Gedeputeerde Staten aan de Staten van dat Gewest gedaan, in de Zomer-vergadering van* 1852.

(*Vervolg en slot van no.* 66.)

Omtrent den toestand der in deze provincie aanwezige vier riviertjes wordt niets bijzonders gemeld. Verbeteringen daaraan grepen niet plaats, wanneer men eenige afsnijdingen van sterke bogten op *het Koningsdiep*, tot bevordering van de afstrooming des waters, uitzondert.

De zich daarop bevindende sluizen en bruggen werden in goeden staat onderhouden.

IJsgang en buitengewoon hoog water veroorzaakten geene waterrampen en behoeven ook, gelijk reeds in het vorig verslag werd vermeld, op deze stroomen niet geducht te worden.

De aan de provincie in onderhoud behoorende kanalen en vaarten bevonden zich met de daartoe behoorende bruggen, sluizen en andere werken, over het algemeen in eenen goeden toestand. Voor het gewoon onderhoud werd het noodige verrigt.

Wegens gebrek aan juiste aanteekeningen konde ook nu wederom geene algemeene opgave geschieden van het aantal schepen, in 1851, door deze kanalen en vaarten gepasseerd. Van *de Lindesluis* alleen wordt gemeld, dat daardoor 2161 schepen zijn gevaren.

De gewone jaarlijksche opklaring van vaarten en waterleidingen in de gemeenten had naar behooren plaats. In sommige werden eenige verbeteringen en slattingen bewerkstelligd.

De nieuwe havenkom te Harlingen is op den 19 Junij jl. reeds ten gebruike der scheepvaart opengesteld.

Overigens werden de havens in 1851 algemeen in goeden staat onderhouden.

Omtrent de zeeweringen worden gunstige berigten medegedeeld. Bij de gewone stormen en hooge zeevloeden in de maand Januarij van dit jaar, hebben de dijken en paalwerken geene belangrijke schade geleden, hetgeen als een afdoend bewijs voor hunne hechtheid kan worden beschouwd.

Het Rijk zorgde bij voortduring op onbekrompene wijze voor het goed in stand houden der duinen op het eiland Ameland, door beplanting met helm enz.

De ontginning van het hoog veen in de provincie gaat haren geregelden gang en bijzonderheden daaromtrent vallen niet te melden. Omtrent de gesteldheid der lage veenderijen zijn geene bijzondere opmerkingen voorgekomen. Zij is dezelfde als vroeger, wordende de verveening op gelijken voet voortgezet. De volgens het reglement te betalen slikgelden kwamen, voor zoo verre bekend, geregeld in.

De groote rijks-, provinciale-, gemeente- en binnenwegen werden bij voortduring in bruikbaren staat onderhouden.

De toestand van den landbouw kan, zoo als vroeger ook nu weder, over het algemeen, gunstig genoemd worden. Bij voortduring ondergaan de wijze en middelen van uitoefening verbetering, hetgeen als mede-oorzaak moet worden beschouwd van de rijzing der koop- en huurwaarde der landen.

De uitkomsten van den oogst waren over het geheel eenigzins minder gunstig dan die van het voorgaande jaar. Onder de aardappelen heerschte weder de bekende ziekte. Op sommige plaatsen bragt de veldmuis nadeel aan de landen toe. De graslanden gaven over het algemeen eene gezonde en overvloedige weide.

De uitkomsten van den hooioogst waren zeer verschillend. Op de hoogere kleigronden is minder gewonnen, dan men wel vroeger gewoon was. In de lagere gronden, zoowel op de klei- als de zandgronden was de oogst gunstiger.

De producten der warmoezerijen hebben goede uitkomsten opgeleverd; er is vooruitgang in dezen tak van nijverheid te bespeuren. Het aankweeken van bloemen breidt zich meer en meer uit. Te Leeuwarden is bij de bestaande kweekerijen, nog eene zeer uitgestrekte bloemisterij aangelegd, met verschillende trekkassen, oranjeriën enz. De vruchtboomen en de boomgaarden leverden een zeer goed gewas. De bestaande vijf groote boomkweekerijen blijven steeds belangrijk en geven aan veler handen werk. De gronden in de provincie, met hout beplant, beslaan eene oppervlakte van 8009½ bunder. De eigenlijke boschcultuur neemt niet toe; veel meer worden boschgronden uitgeroeid en tot bouwlanden geschikt gemaakt. Met de ontginning der heide- en dalgronden wordt geregeld voortgegaan.

De toestand van het rundvee kon, door de verwoestingen, welke de besmettelijke longziekte aanrigtte, niet gunstig genoemd worden. Het weidvee, meest voor matigen prijs ingekocht, was als vet vee ook matig in prijs. Het melkvee gaf voldoende zuivel.

Door het aankweeken van beste moederpaarden legt men er zich op toe het paardenras te verbeteren. De handel in dit artikel was dan ook belangrijk; de spannen beste paarden bleven als vroeger zeer gezocht en werden voor vroeger besteedde prijzen afgezet. De aanfokkerij der schapen had even als in vroegere jaren plaats. Men legde zich bijzonder toe op het verkrijgen van vette schapen, daar de navraag, vooral voor Engeland, steeds het aanbod van deze koopwaar overtrof. De varkens waren, de gewone ziekte niet gerekend, over het geheel vrij gezond; de prijs van het spek was zeer hoog.

De sterkte van den Veestapel was als volgt: hengsten 130, ruinen 8916, merrien 12,715, veulens 1365, geheel 23,126; stieren 2691, ossen 1277, koeijen 151,811, kalveren 30,737, geheel 186,516; ezels 77, schapen 80,841, varkens 11,128, bokken 176, geiten 677.

Het getal Schaapskudden (zijnde die, welke op de woest liggende gronden weiden) beloopt 282.

Wanneer de ontvangen opgaven ten aanzien van het pluimvee juist zijn, dan waren in de maand December 1851 in de onderscheidene gemeenten der provincie aanwezig: 155 zwanen, 906 ganzen, 34,985 eenden, 188 kalkoenen, 74,883 hoenders en 8244 duiven.

In 1851 zijn in de Provincie gehouden 21,612 bijenkorven.

De staat van het jagtveld was wat het klein wild en het waterwild betreft, in het algemeen, niet zoo voldoende als in 1850. Grof wild werd niet aangetroffen. Er zijn in het geheel verleend geworden 1100 acten.

Het schadelijk gedierte schijnt, sedert het vorige verslag vermeerderd te zijn; de vangst daarvan was evenwel veel meer dan in 1850. Het getal gedood en vertoond schadelijk gedierte bedroeg als volgt: vossen 46 (waaronder 5 moervossen, 15 rekelvossen en 26 jonge vossen), wezels 987, bunsings 1852, otters 3, valken 568, arenden 10, gieren 725.

De staat der visscherij in de binnenwateren was in 't algemeen goed, doch zeer verschillend naar mate der districten. Bij voorkeur legde men zich ook nu wederom toe op de aal- of paling-visscherij, die, door de verzending naar Londen, eene belangrijke tak van inkomst en handel dezer Provincie uitmaakt. Het aantal afgegeven acten bedroeg 372. Dat der consenten afgegeven aan visschers van beroep en aan hen, die zich daarmede onderhouden, bedroeg in 't geheel 1572.

In 1851 werden tot de kustvisscherij gebezigd 35 schepen, als: van het eiland Ameland 7 en uit de gemeente Westdongeradeel 28. De uitkomsten der visscherij waren matig, door de geringe hoeveelheid gevangen visch; de prijs was tamelijk goed. Door de geringe scholvangst heeft het droogen van visch zich bijna uitsluitend tot eigen gebruik bepaald.

De toestand der ambachts- en fabrieknijverheid kon niet ongunstiger genoemd worden dan ten vorigen jare, doch liet toch in sommige opzigten ter oorzake van te groote concurrentie, teruggang der prijzen en druk der accijns, op sommige artikelen te wenschen over.

Volgens de opgaven der gemeente-besturen zijn in 1851 slechts vervallen de navolgende fabrieken: Franeker, eene cichorei-droogerij; Akkrum, eene zeepziederij.

De fabrieken, die nieuw werden opgerigt of tot welke oprigting concessie is verleend zijn de volgende: Kollum, een houtzaagmolen; Dragten en Leeuwarden, ieder een tabaksfabriek; Berlicum, Makkinga, Friesch Stroobos en Huizum, ieder een wind-korenmolen, en Leeuwarden een korenmolen door stoom.

Sommige fabrieken ondergingen voorts verbeteringen, door het aanbrengen van stoomwerktuigen en de daarstelling van nieuwe.

De binnenlandsche handel was, wegens de groote concurrentie niet gunstig te noemen. Hoezeer hier en daar wel niet achteruitgaande was die handel over 't algemeen min of meer gedrukt en kwijnende. Op de gewone weekmarkten te Leeuwarden en Sneek had intusschen eene belangrijke omzet plaats in granen, boter en vee.

Ook de buitenlandsche handel was, enkele artikelen uitgezonderd, niet zeer gunstig. Als artikel van invoer moet in de eerste plaats genoemd worden het hout, waarvan de aanvoer, even als vroeger, weder zeer belangrijk is geweest. Alleen te Harlingen zijn ingevoerd 106,150 stuks balken van Noorwegen en 11,360 stuks uit de Oostzee. De boter is en blijft het voornaamste artikel van uitvoer. Uit de haven van Harlingen werden niet minder dan 9,974,351 pond verzonden. De kaas, inzonderheid de Friesche kanterkaas, vond geregelden aftrek naar Engeland. De handel in cichorei-wortelen was weder vrij belangrijk.

Het aantal schepen, niet tot de dienst der openbare middelen van vervoer behoorende, bedroeg in de onderscheidene gemeenten 3219, te zamen metende 51,780 ton. Het aantal scheepstimmerwerven bedroeg 105, waaronder evenwel een groot getal, alleen dienende tot den aanbouw van zoogenaamde bokken en pramen. Het getal schooners, koffen, grootere en kleinere tjalken, die in 1851 op deze werven werden gebouwd bedroeg 32; dat der trek-, snik-, turf-, beurt- en veerschepen, kleine kofscheepjes, jagten, enz. 42; en dat der pramen, booten, bokken, vischaken en andere kleine vaartuigen 280. Op de werven te Harlingen, Grouw, Joure, Lemmer en Stavoren, worden mede schepen voor buitenlandsche vaart gebouwd. In de vrachtvaart met producten uit dit Gewest naar Holland, Zeeland en elders is, sedert het vorige jaar, geene verandering gekomen. De met afwisselend voordeel werkende reederijen konden, door de mededinging der buitenlanders, geene behoorlijke rekening maken.

Gedurende 1851 zijn in de onderscheidene Friesche havens binnengekomen 697 en van daar uitgevaren 719 zeeschepen, waarvan alleen te Harlingen binnengekomen 529 en uitgevaren 546. De in 1850 te Harlingen in aanbouw zijnde twee schooner schepen, ieder groot circa 155 roggelast, zijn in 1851 afgebouwd en uitgerust geworden. Thans worden gebouwd een bark- of driemast-schoonerschip, groot circa 250 roggelast, ook geschikt voor de vaart op Java, en een schoonerschip van 140 roggelast.

De vrije handelstractaten tusschen onderscheidene mogendheden werken bij voortduring zeer gunstig op het emplooi van onze schepen. De vrachtprijzen zijn echter onbevredigend. De wensch naar vermindering van het tonnegeld blijft nog steeds aanhouden.

De uitkomsten van de Groenlandsvisscherij waren minder gunstig dan in 1850. De vangst van het schip *Dirkje Adema*, was 1 walvisch en 3300 robben en van het schip *Spitsbergen*, 980 robben.

In Friesland behooren thans te huis 123 zeeschepen, als: te Harlingen 46, Leeuwarden 8, Joure 6, Akkrum 1, Ameland 3, Dockum 2, Heeg 8, Heerenveen 1, Lemmer 13, Makkum 1, Ureterp 1, Woudsend 6, Grouw 1 en Schiermonnikoog 26.

De ingekomen rapporten omtrent de handhaving der bestaande verordeningen op de maten en gewigten, luidden over het algemeen bevredigend.

De gelegenheid tot vervoer zoo te water als te lande nam weder toe, zoowel door de verbetering der communicatie als door vermeerdering der bestaande middelen daartoe.

EXTRACT-VONNIS.

Bij vonnis der Arrondissements-Regtbank te Sneek, dd. 9 Junij 1800 twee en vijftig, is tusschen TRIJNTJE JANS VAN DER MEER en DOUWE GERRITS LIGTHART, echtelieden van boerenbedrijf te Tirns, op verzoek van eerstgemelde, uitgesproken de scheiding van tafel en bed en gevolgelijk ook die van goederen, geschiedende hiervan aankondiging in voldoening aan het voorschrift van art. 811, Wetboek van Burgerlijke Regtsvordering, in verband met art. 828 van dat Wetboek.

De Procureur der Eischeresse,
Mr. B. S. STIENSTRA, *Procureur*.

*** Ondertrouwd:
Harlingen,
den 29 Augustus 1852.
Eenige kennisgeving.

A. VAN DER WERVE, *van Amsterdam*, met
E. KEIL.

*** Getrouwd:
Oosterend,
den 27 Augustus 1852.
Eenige kennisgeving.

W. W. DE GAVERE, en
M. A. IJPMA.

*** Bevallen van eene welgeschapene DOCHTER ANNA DUPON, geliefde Echtgenoote van

Heerenveen, den 21 Augustus 1852.

K. K. DE JONG.

… verloste zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, mijne geliefde Echtgenoote WILLEMINA VAN GORKUM.
Sneek, den 23 Augustus 1852. L. MEIJER, *Apoth.*
Eenige kennisgeving.

*** Heden beviel voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER J. HALBESMA, geliefde Echtgenoot van P. H. SMIDS.
Tietjerk, den 26 Augustus 1852.

*** Heden beviel zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER, ELIZABETH CAMPHUIS, geliefde Echtgenoot van J. BIJLSMA.
Harlingen, den 26 Augustus 1852.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene DOCHTER E. H. VROLIJK, geliefde Echtgenoot van C. TJEBBES.
Koudum, den 27 Augustus 1852.

BOLSWARD, den 28 Augustus 1852. Heden beviel door Gods goedheid zeer voorspoedig van een' welgeschapen ZOON, Vrouwe MARIA LOUISA IJPEIJ, geliefde Echtgenoot van
Mr. J. HAITSMA MULIER.

*** Mijne geliefde Echtgenoot, JACOBA DE JONG, beviel heden van eene DOCHTER.
Dronrijp, den 29 Augustus 1852. J. DE VRIES, *Ond.*
Eenige kennisgeving.

*** Mogt ik mij gisteren verheugen in de geboorte van Tweelingen, een Zoon en eene Dochter, zoo werd heden mijn hart hevig geschokt door het verlies mijner dierbare Gade, MARIA ELIZABETH GÖCKE, nog geen 39 jaren oud. Zes Kinderen, te jong om dit hun zwaar verlies te kunnen gevoelen, zijn mij uit eenen gelukkigen echt van 15 jaren overgebleven.
Groningen, den 16 Augustus 1852. B. AHLBRINCK.

*** Nadat wij slechts twee dagen geleden in diepen rouw werden gedompeld door den dood van onze éénige en beminde Dochter GEERTRUIDA AMELIA, trof ons heden een niet minder gevoelige slag, daar ook onze geliefde jongste Zoon CHRISTIAAN ALBERTUS, in den jeugdigen leeftijd van bijkans zeventien jaren van onze zijde werd weggerukt.
Wij staren met weemoed op onze beide dierbare ontslapenen en gaan diep gebukt onder de zware beproeving die ons treft.
Leeuwarden, A. J. MISPELBLOM BEIJER.
den 24 Augustus 1852. M. A. MISPELBLOM BEIJER — SIMON.

*** Heden overleed tot onze innige droefheid ons eenigst geliefd jongst Zoontje SIPPE, oud ruim 10 maanden.
Joure, J. J. KELLER.
den 24 Augustus 1852. H. J. KELLER, geb. PEEREMA.
Strekkende deze tot eenigste kennisgeving.

*** Heden overleed tot onze innige smart, na eene kortstondige ziekte, mijne teedergeliefde Echtgenoote en der Kinderen dierbare Moeder, RIGTJE KOOPMANS, in den ouderdom van 63 jaren.
De troost des Evangeliums lenige onze smart.
Joure, IJ. S. BRUNINGS,
den 26 Augustus 1852. *mede namens de Kinderen.*
Vrienden en Begunstigers gelieven deze algemeene tevens voor bijzondere kennisgeving aan te nemen.

*** Op den 13 Junij ll. werden wij in rouw gedompeld door het overlijden van ons jongste kindje MAGDALENA CAROLINA, en op den 17 daaropvolgende van ons eenig Zoontje JAN, oud bijna zes jaren; thans hebben wij weder het verlies te betreuren van onze innig geliefde oudste Dochter ELEONORA SOPHIA, in den jeugdigen leeftijd van circa 23 jaren.
Leeuwarden, J. SICKLER.
den 26 Augustus 1852. C. W. SICKLER — BRUIJN.

*** Heden ontsliep zacht, na eene kortstondige ziekte mijne dierbare Echtgenoote ANNA ELISABETH TALMA, in den ouderdom van bijna 35 jaren.
Minnertsga, den 26 Augustus 1852. O. A. VAN DRUTEN.

*** Heden overleed alhier, in den bloeijenden leeftijd van ruim 17 jaren, onze veelgeliefde Dochter en Zuster ADRIANA. Diep betreurd door hare Moeder, Broeders en Zusters.
Heerenveen, den 26 Augustus 1852. Wed. G. PEETING — STEUNENBERINK.

*** Op den 18den der vorige maand werden wij in diepen rouw gedompeld door het overlijden van ons eenigst geliefd Dochtertje HARMINA ROELFINA; op den 10 dezer van onze beminde Moeder FOKJE BOUWES DE VRIES, en thans trof mij een niet minder gevoelige slag, daar het den Almagtigen heeft behaagd van mijne zijde weg te rukken mijne geliefde Echtgenoote JANTJE GEERTS DE RUITER, in den nog jeugdigen leeftijd van ruim 23 jaren, waarvan ik slechts 16 maanden in den gelukkigsten echt vereenigd mogt zijn.
Ik staar met weemoed op mijne dierbare ontslapene, en gaan diep gebukt onder de zware beproeving die mij treft.
Sneek, den 28 Augustus 1852. G. NIEVEEN.
Algemeene kennisgeving.

'sGRAVENHAGE, den 28 Augustus 1852. Heden overleed tot onze innige droefheid ons geliefd jongst Zoontje, den leeftijd van slechts 5 maanden bereikt hebbende.
J. W. VAN DEN BERGH.
Eenige kennisgeving. G. VAN DEN BERGH — VAN BETTINGA TROMP.

*** Heden overleed na eene kortstondige ziekte tot mijne en mijner Kinderen en Behuwdkinderen diepe droefheid, mijne geliefde Echtgenoot ANTJE I. WIELINGA, in den ouderdom van ruim 69 jaren, waarvan ik bijna 48 jaren gelukkig met haar vereenigd was.
Joure, den 28 Augustus 1852. JAN J. RINKES SR.

*** Heden overleed in den ouderdom van ruim 49 jaren onze geliefde Moeder AALTJE VAN BELKUM, Weduwe J. HAZELHOFF.
Leeuwarden, E. HAZELHOFF,
den 28 Augustus 1852. *uit aller naam.*
Eenige algemeene kennisgeving aan Familie en Bekenden.

BURGERLIJKE STAND.

Bij den Burgerlijken Stand te *Leeuwarden* zijn van den 24 tot en met den 30 Augustus 1852 aangegeven: 17 Geboren, 18 Overleden, Gehuwd 4 paren.

Prijs-Courant der Effecten.

Amsterdam, den 28 Augustus 1852.

NEDERLAND.

Werk. Schuld	2½ pCt.	64⅝	64¾	64⅝
Dito dito...	3 »	77 9/16	77 11/16	77 9/16
Dito dito ...	4 »	97¼	97⅜	97¼
Amort.-Synd.	3½ »			
Handel-Maats.......				

FRANKRIJK.

Obligatien....	3 pCt.	71⅝

RUSLAND.

Ob. bij H. 1828	5 pCt.	109⅝	109¾
dito dito 1831	5 »	108	
Dito bij dito..	4 »	91⅜	91½
… te Londen	4½ »		

SPANJE.

Obligatien.....	1 pCt.	22 11/16	22 13/16	22¾
»	3 »	49 7/16		
» Binnenl. à 6/m	3 »	44 7/8	44 15/16	
Coupons Bewijzen.....		2 15/16		
Amort. Schuld...		6 1/16		

OOSTENRIJK.

Metaliek.......	5 pCt.	77 15/16	78¼	
» (nieuwe)	2½ »	40	40 11/16	
» » Amst.	5 »	90¾	90⅞	90¾

PORTUGAL.

Te Londen 5 (nu 4)	pCt.	42 11/16	42¾
» »	4 »	39⅝	

Metal. Lo. B. 5 pCt. 90½, …; … 4½ pCt. 102; Lonis. bij Hope 5 pCt. 101¼; Bras. 5 pCt. 100; Dito 1843 5 pCt. 100; N. Mexik. 26⅞, 15/16; Gron. Uitg. 11⅜, 11/16; Ecuador 4⅛; Eng. Rijnspoorweg 64; Philad. L. N. 69, ¼; Dito H. N. 88; Metal. 1851 2½ pCt. 40⅜, 5/16.

Bij geringe affaire was heden de stemming in Holl. fondsen iets flaauwer. Van geen der vreemde effecten valt eenige merkbare verandering te vermelden. In Oostenrijksche vertoonde de omzet nog al eenige levendigheid.

Zondag den 29 Augustus.

Integralen 64⅝, 11/16. 4 pCts. 97 5/16, ⅜. Spaansche 1 pCt. 22⅞, 15/16, 23. Bewijzen Coup. 3. Amortis. 6⅛. Metaliek 5 pCt. 78. Mexik. 26⅞ Brasil. 1824 100, Ecuador 4⅛.

In Spaansche 1 pCt. zijn heden aanzienlijke partijen tot verbeterde prijzen verhandeld. Overigens was de omzet onbeduidend.

Opgave der Prijs en Aanvoer van *BOTER* en *KAAS*, den 27 Augustus 1852, aan de Stadswaag te Leeuwarden.
BOTER, *f* 31,25. AANVOER: 895/4, 216/8 en 94/16 vaten.
KAAS, - 15,50 à *f* 20,25. » 7418 Ned. ℔.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN HEMELUMER OLDEPHAERT EN NOORDWOLDE, convoceren bij deze ten verzoeke der Kerkvoogden D. P. HOGEBOOM en HENDRIK F. VAN DER WAL, de Hervormde Floreenpligtigen van de dorpen Oudega en Kolderwolde, om te compareren op Dingsdag den 7 September 1852, des voormiddags ten elf ure, in de Kerk te Oudega, ten einde in hunne kwaliteit gemagtigd te worden eene procedure aan te gaan.
Koudum, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 28 Augustus 1852. E. VAN ASBECK.
De Secretaris,
T. PLANTENGA.

BURGEMEESTER EN WETHOUDERS VAN OPSTERLAND, roepen bij deze op, ten verzoeke van de betrokken Kerkvoogden, de Hervormde Floreenpligtigen van de onderstaande dorpen, om te verschijnen, die van:
Beets, op Woensdag den 15 September e. k., namiddags 4 uur, } in het
Beetsterzwaag, op denzelfden dag, namiddags 5 uur, } Gemeentehuis.
Olterterp, op denzelfden dag, namiddags 6 uur, }
Ureterp, op denzelfden dag, voormiddags 10 uur, } in de Dorpskerken.
Siegerswold, op denzelfden dag, middags 12 uur,
Duurswold, op Dingsdag den 14 September e. k., voormiddags 10 uur,
Wijnjeterp, op denzelfden dag, middags 12 uur,
Hemrik, op denzelfden dag, namiddags 2 uur,
Lippenhuizen, op Donderdag den 16 Sept. e. k., voormiddags 10 uur,
Terwispel, op denzelfden dag, voormiddags 10 uur,
Langezwaag, op Vrijdag den 17 September e. k., voormiddags 10 uur,
Kortezwaag, op denzelfden dag, voormiddags 11 uur,
Ten einde: 1°. om te nemen en na welbevinding te sluiten de Kerkvoogdij-Rekeningen, dienst 1851;
2°. met of zonder verandering vast te stellen de Staten van Begrooting voor de dienst van 1853;
3°. te benoemen nieuwe Kerkvoogden voor de op 1 Januarij e. k. aftredenden, en
4°. goed te keuren de door de Kerkvoogden van Langezwaag en Terwispel gedane voordragt van Gronden, benoodigd voor den aan te leggen weg tusschen Heerenveen en den Groninger Straatweg.
Beetsterzwaag, *Burgemeester en Wethouders voornoemd,*
den 28 Augustus 1852. S. VAN TEIJENS.
De Secretaris der Gemeente,
J. T. DE HAAN.

AANBESTEDING.

DE COMMISSARIS UIT HET GEMEENTE-BESTUUR VAN FRANEKERADEEL en de GECOMMITTEERDEN UIT DE ONDERHOUDPLIGTIGEN, zullen, op *Dingsdag den 7 September e. k*, des namiddags ten 3 ure, in de Herberg te *Achlum*, bij inschrijving en opbod aanbesteden:
Het BEVLOEREN van p. m 1000 el met BALSTEEN, van p. m. 300 el met STRAATSTEENEN, en het BEPUINEN van 120 el, met bijlevering van Heerzand, Straatsteenen en Wrak, alles in den dorpe *Achlum*.
Het Bestek en de Voorwaarden waarop deze aanbesteding geschiedt, ligt ter lezing in de opgemelde Herberg, terwijl voorts op den dag der aanbesteding, 's voormiddags ten elf ure, de noodige aanwijzingen op het terrein aan de gegadigden zullen worden gedaan.

AANBESTEDING.

DE EIGENAREN *van den Lemsterpolder* onder *Follega*, zijn voornemens op Dingsdag den 7 September 1852, 's namiddags 1 uur, ten huize van den Kastelein *Henderik Frankema* aldaar, bij inschrijving en opbod aan te besteden:
Het BOUWEN van eenen achtkanten WIND-WATERMOLEN, ten behoeve van genoemden Polder, groot 16,30 el.
Het Bestek is voor de gegadigden bij bovengenoemden Kastelein ter inzage voorhanden, van af Donderdag den 2 Sept. e. k.; terwijl inlichtingen te bekomen zijn bij A. J. BOKMA, Architect te Workum, door wien ten dage der Besteding, des morgens 9 uur, aanwijzing in loco zal worden gedaan.

UITLOTING.

DE COMMISSIE TOT DEN AANLEG VAN DEN KUNSTWEG *van den Leeuwarder-Groninger Straatweg over Bergum, Dragten, Beetsterzwaag, Gorredijk enz., naar Heerenveen*, noodigt bij deze de AANDEELHOUDERS van de GELDLEENING ten behoeve van den aanleg dezes Wegs uit, om zich te vervoegen te Dragten, op Donderdag den 16 September eerstvolgende, des middags ten twaalf ure, ten huize van den Kastelein *I. van den Berg*, in de Phoenix, ten einde in hunne tegenwoordigheid over te gaan, tot de uitloting van TIEN AANDEELEN van bovengemelde Geldleening.
Beetsterzwaag, *De Voorzitter van de Commissie,*
den 30 Augustus 1852. J. A. LIJCKLAMA à NIJEHOLT.
De Secretaris van de Commissie,
ANDREÆ.

HET BOELGOED ten huize van de Weduwe SERGEANTA, te *Jorwerd*, zal op *morgen* Woensdag den 1 September GEEN PLAATS HEBBEN.

Houtveiling op de Irnsumerzijl onder Friens.

DE Notaris P. BOLTJES, te Grouw, zal, ten verzoeke van den Heer J. G. DE JONG, Houtkooper aldaar, op Zaturdag den 4 September 1852, des morgens ten 10 ure, ten huize van de Wedwe *Reitsma*, op de Irnsumerzijl onder Friens, publiek, bij boelgoed tegen gereede betaling, verkoopen: Eene aanzienlijke partij Overmaats VUREN PLANKEN, alsmede eene partij nieuwe aangevoerde NOORDSCHE SPARREN, JUFFERS, DEELEN, ELLENS enz., en ten verzoeke van den Heer J. POLLEMAN, te Zwolle: eene partij EIKEN BOOMEN, PALEN en KROMHOUT.

JOHS. DAMEN, Deurwaarder te Harlingen, zal aldaar, op de Kleine Breedeplaats, op den 2 September e. k., 's voormiddags 10 uren, publiek verkoopen: Een Winkelkast met 48 laden, 12 Blikken Bussen, Trommels, Rijst- en Tabakstonnen, 4 paar koperen Schalen met dito Balansen, IJzeren Hanger met 2 Winkellampen, Toonbank met Lessenaar, alles beschilderd en zoo goed als nieuw; voorts eenige Winkelgoederen, Linnenkast, Tafels, Stoelen, Glas- en Aardewerk en hetgeen verder te voorschijn zal worden gebragt.

TE KOOP: Een extra best TJALKSCHIP, met een uitmuntenden Inventaris, groot 25 Roggelasten, geschikt tot binnen- en buitenvaart; zit thans op de Werf om te bezien; kan dadelijk bevaren worden, zonder daar iets aan of bij te doen.
Te bevragen bij de Heeren P. STRATINGH EN COMP., te …

Zathe en Landen te Nes.

De Notaris W. A. EVERTSZ, te Oldeboorn, zal, op Dingsdag den 14 September 1852, des avonds 6 uur, ten huize van den Kastelein *M. G. van Kalsbeek*, te Oldeboorn, veilen:

Eene vruchtbare ZATHE en LANDEN, met HUIZINGE no. 11 en ERF, HOVINGE, BOOMEN en PLANTAGIE en WATERMOLENS, staande en gelegen op Sorremorre onder Nes, Oldeboorn en Boornbergum, groot 42 bunder 64 roede 17 el beste Weid- en Hooilanden, waaryan 16 bunder 18 roede Weiland aan elkander bij de Hieminge zijn gelegen; een en ander bij *Ruurd Sijbes Sijtema* in huur tot Petri en Mei 1853 en alsdan vrij te aanvaarden, en zulks in 17 perceelen, met regt van zamenvoeging.

Verkoopboekjes zijn te verkrijgen en Voorwaarden te vernemen ten Kantore van den Notaris.

BOELGOED.

De Kandidaat-Notaris MUNNIK, te Joure, zal, ten overstaan van een bevoegd Beambte, voor de beneficiaire Erfgenamen van den Heer KLAAS RIS, ten Sterfhuize van denzelven, te Joure, op WOENSDAG en DONDERDAG den 1 en 2 September 1852, des morgens ten 10 uren, bij boelgoed tegen gereede betaling presenteren te verkoopen: Een NETTEN INBOEDEL, bestaande onder anderen in: een KABINET, eene SECRETAIRE, eene CHIFFONNIÈRE, onderscheidene TAFELS, waaronder 1 ronde met inlegbladen, SCHILDERIJEN, eene partij STOELEN, SPIEGELS, VIJF BEDDEN MET TOEBEHOOREN, eenig gemaakt GOUD en ZILVER; voorts PORSELEIN, KOPER-, TIN-, IJZER-, GLAS- en AARDEWERK en wat verder ten dage des verkoops te voorschijn zal worden gebragt.

Bij geslotene briefjes te huur,
voor 6 aaneenvolgende jaren,
VAN AF St. PETRI EN 12 MEI 1853:

Eene zeer uitmuntende en vruchtbare ZATHE en LANDEN, met STELPHUIZINGE, geq. no. 10, HIEMINGE, HOVINGE, TUINGROND, VARKENSHOK, BOOMEN en PLANTAGIE c. a., staande en gelegen onmiddelijk bij de Kerk te Goutum, geheel groot 17 bunder 42 roede 40 el (47½ pondemaat), alle puik beste Greidlanden; thans bij *D. O. Odinga* en *Vrouw* in huur en gebruik.

De Conditien liggen ter lezing *ten Gemeentehuize van Leeuwarderadeel*, terwijl de briefjes franco moeten worden ingezonden ten huize van A. WIERSMA, *in de Schrans onder Huizum, vóór of uiterlijk op* morgen *Woensdag den* 1 *September* 1852, 's namiddags vóór 4 uur.

TE HUUR:

Eene aanzienlijke en uitmuntend ingerigte WINKEL-HUIZINGE en ERF, met Toonbanken, Kasten, Stellingen enz., staande en gelegen aan de Spekmarkt, alsmede een nieuw PAKHUIS, aan de Lanen te Harlingen, zeer geschikt om bij de Winkel-Huizinge gebruikt te worden; vroeger in gebruik bij wijlen den Heer *A. Hoogmolen.*

De Conditien zijn te vernemen bij H. FLUKS, Grofsmid en IJzerkramer te Harlingen.

FAILLISSEMENT.
Extract-Vonnis.

Bij vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Leeuwarden van den zeven en twintigsten Augustus 1800 twee en vijftig, behoorlijk op de expeditie geregistreerd, is, op eigen verzoek, in staat van faillissement gesteld de persoon van PIETER JANS VAN DER WAL, Aannemer van publieke werken en Koopman wonende te Leeuwarden, welk faillissement is aangevangen op *Donderdag den zes en twintigsten Augustus* 1800 *twee en vijftig*, zijnde bij dat vonnis tot Regter-Commissaris benoemd de Edel Achtbare Heer Mr. ANNE CAREL WIJCKERHELD BISDOM, lid van bovenvermelde Regtbank en tot Curator Mr. JOHAN HERMAN ALBARDA, Advocaat te Leeuwarden, wonende aldaar, letter C, no. 289.

Voor Extract conform,
De Curator voornoemd,
HERMAN ALBARDA.

Rekening en Verantwoording.

De Crediteuren in het faillissement van SJOERDTJE WILLEMS DIJKSTRA, Weduwe JOCHUM AUKES DE HAAN, Winkelierssche te Lemmer, worden mits deze opgeroepen om te verschijnen op Woensdag den vijftienden September aanstaande, des middags ten twaalf uur, in het Paleis van Justitie te Sneek, ten einde alsdan ten overstaan van den Edel Achtbaren Heere Regter-Commissaris in dat faillissement, rekening en verantwoording van den Curator te ontvangen.

De Curator in voormeld faillissement,
Mr. H. HIDDINGA.

Nieuwe ZEER NAAUWKEURIGE, GEVOELIGE en DEUGDZAME *KOPEREN* en *IJZEREN BALANSEN* worden voortdurend vervaardigd en verkocht, en tevens alle soorten van oude Balansen hersteld en veel verbeterd: *te Sneek op den Oosterdijk* bij den Arrondissements-IJker K. J. KROL.

STOOMVAART
TUSSCHEN
GRONINGEN EN LONDEN.

In de aanstaande MAAND zal, op nader te bepalen dag, beginnen te Varen tusschen voormelde Steden, met VEE, GOEDEREN en PASSAGIERS, de voor deze Vaart expres ingerigte SCHROEF-STOOMBOOT *RED ROVER*, groot 260 Tonnen, en zullen de VRACHTEN *zeer matig* gesteld worden.

Voor nadere informatien adresseere men zich aan:

WIJCHERS & BAUERMAN, }
J. J. BULSING, B.zoon, *Scheepsmakelaar*, } *Groningen*, en
BATTEN & EDWARDS, *Cargadoors* te *Londen*.

Met toestemming van de Heeren Burgemeesters, is de Ondergeteekende voornemens, voortaan als BEURTSCHIPPER te varen van *BALK* op het *HEERENVEEN*, te beginnen op Vrijdag den 3 September e. k.

Maakt tevens bekend, dat hij vervolgens in plaats van Vrijdags, *'s Maandags* op *WORKUM* zal varen.

H. B. POPPES.

BERIGT AAN OOGLIJDERS.

De GEZIGT- en de MECHANISCH-OOGHEELKUNDIGE J. GUDENDAG, zal nog gedurende eenige dagen te spreken of te ontbieden zijn in het Logement *DE PHOENIX*.

In het bijzonder beveelt hij zijne nieuwe uitgevondene AVOND-BRILLEN aan.

ALGEMEEN VOLKS-GENEESMIDDEL
TEGEN ALLE ZIEKTEN,

voortspruitende uit onrein bloed en bedorven levenssappen. Bij een doelmatig gebruik STAAT ALGEHEELE GENEZING VAST in de volgende Ziekten: Maagkramp, afwisselende heete en koude Koortsen, Pijn in de Leden, Podagra, Klierziekte, Waterzucht, Geelzucht, Duizelingen, Aambeijen, Hypochondrie, Zinkingstoffen, Verzweringen, Oogontstekingen, Huidziekten van allen aard, Buikloop, Pokken, Mazelen en Roodvonk, Griep, St. Vitus Dans, Braakloop en nog andere Ziekten, die *beter* in het Boekje, dan hier opgenoemd kunnen worden.

De Geneeskracht van dit middel is sedert meer dan eene halve eeuw bewezen en wordt door legale getuigenissen van Doctoren en Leken bevestigd.

Eene Brochure van dit, in een groot gedeelte van Duitschland zoo gunstig bekend en hoogst gewaardeerd Middel, is in onderstaande Depôts voor 10 C. te verkrijgen onder den titel van Dr. LANGS BOEKJE. Het bevat de geschiedenis der Pillen; welke genezingen ze bewerkten; welke Doctoren ze in navolging van Dr. LANG voor 50 jaren gebruikten en welke Doctoren ze nog voorschrijven; het bevat verder Recepten, die in verschillende Ziekten het gebruik der Pillen voorafgaan kunnen, die echter ook weggelaten kunnen worden als het niet convenieert ze te laten bereiden.

Amsterdam, *Verkoophuis*; Akkrum, *P. K. de Groot*; Bolsward, *S. S. Oosterbaan*; Dokkum, *A. Schaafsma*; Gorredijk, *S. G. Zwart*; Harlingen, *P. L. Mirande Pz.*; Heerenveen, *G. Overdiep*; Kollum, *C. Nihot*; Leeuwarden, *S. P. Postma* en *J. J. van Haagen*; Meppel, Mej. *A. C. Brandenhorst*; Sneek, *P. T. Potma.*

De Pillen van HOLLOWAY

ZIJN EEN ONFEILBAAR MIDDEL VOOR MAAGKWALEN, GEBREK... SPIJSVERTERINGEN, ZWARE AANHOUDENDE HOOFDPIJNEN.

Dit voortreffelijk geneesmiddel heeft eene weldadige uitwerking, zelfs wan... elk ander middel te vergeefs beproefd is geworden. Lieden, welke aan een al... gemeen verval van krachten lijden, of aan zware hoofdpijnen, lever- en maag... kwalen, kunnen zich verzekerd houden, dat het gebruik dezer Pillen een vol... maakt herstel zal ten gevolge hebben, daar dezelve zoo onmiddelijk op de hoofd... organen van het leven werken, dat geene kwaal hoegenaamd aan derzelver in... vloed kan weêrstaan. Elke lijder van bovengenoemden aard behoorde gebruik te maken van de Pillen van *Holloway.*

Door het vermeerderd debiet zijn de prijzen als volgt:

DOOSJES PILLEN van *f* 0,90, *f* 2,10, *f* 3,30, *f* 7,75, *f* 15,50, *f* [illegible],50.
POTJES ZALF van - 0,90, - 2,10, - 3.30, - 8,15, - 15,90, - [illegible],90.

Zijn op *franco aanvrage*, *à contant*, te bekomen: aan het Hoofddepôt, bij den Heer J. STRAATMAN, te 's Hertogenbosch; J. C. H. VAN HARINXMA, te Leeuwarden; Wed. H. A. BINKSMA, te Harlingen; alsmede te Londen, Strand 244, *Holloway's Etablissement.*

Harddraverij te Rauwerd.

Met vereischt consent, zullen de Kasteleins L. IJ. DE VRIES en D. D. VALKEMA, benevens eenige Liefhebbers te Rauwerd, op *Woensdag den* 1 *September e. k.*, door Paarden, die onder den man (uitgezonderd als driejarig) geen prijs hebben gewonnen, en ten genoegen van Keurmeesters zijn, doen ... harddraven:

Een fraaije ZILVEREN TABAKSPOT, of *vijf en dertig Guldens*;

de aangifte en inschrijving moet geschieden bij den Kastelein DE VRIES, 's voordemiddags 11 uur, terwijl de Draverij zal beginnen 's nademiddags 1 uur.

Voorts zal men op *Donderdag e. k.*, door Manspersonen laten Verhardloopen:

Een ZILVEREN HOROLOGIE, ter waarde van vijftien Gulden, tot Prijs,
En eene nader te bepalene PREMIE, ter waarde van vijf Gulden;

de aangifte daartoe zal moeten geschieden bij den Kastelein VALKEMA, 's voordemiddags 11 uur.

Met vereischte vergunning gedenken de Kasteleins en eenige Liefhebbers te Sexbierum, op Woensdag den 1 September e. k., des nademiddags ten 1 uur, te laten Verharddraven en aan de winnaars vrij te vereeren:

Een CHAISGEREID, JAAGLIJN en HOOFDSTEL,

door Paarden welke geen prijs noch premie gewonnen hebben en in de gemeente Barradeel te huis behooren.

De keuring zal ten 1 uur plaats hebben bij den Kastelein R. ZAAGSMA.

Kaatspartij te Pingjum, bij Porturen.

Met toestemming van het Edel Achtb. Bestuur van Wonseradeel, gedenken de Kasteleinsche S. E. DE VRIES en eenige Liefhebbers, op Zondag den 5 September 1852, te laten Verkaatsen en vrij te vereeren:

Eene fraaije ZILVEREN ZAK-TABAKSDOOS.

De Porturen, waarin geene Broeders mogen voorkomen, moeten uit personen van eene en dezelfde plaats zamengesteld zijn.

Aangifte bij bovengenoemde Kasteleinsche, des morgens te elf ure.

Harddraverij te Minnertsga.

Met vereischte toestemming gedenken de Kastelein S. B. DE VRIES en eenige Liefhebbers te Minnertsga, op Maandag den 6 September 1852 te laten Verharddraven, door Paarden die niets gewonnen hebben en tot genoegen der Keurmeesters zijn:

Een extra fraai CHAISGEREID, met HOOFDSTEL, LEIJE en TOOM.

De aangifte moet zijn vóór des namiddags 1 uur. De Draverij zal om 2½ uur een aanvang nemen.

Kaatspartij te Minnertsga.

Met vereischte toestemming van den Burgemeester, gedenken de Kastelein R. ...LIA en eenige Liefhebbers te Minnertsga, op Dingsdag den 7 September e. k. te laten Verkaatsen:

Tot PRIJS: *ACHTTIEN GULDEN*, *en*
eene nader te bepalene PREMIE,

door elkander te loten. Aangifte vòòr des namiddags 1 uur.

Harddraverij, Kaatspartij en Ringrijderij,
te Wommels.

Met vereischte toestemming gedenken de Kastelein ATE E. STRUIKSMA en eenige Liefhebbers, op Maandag den 6 September 1852, des namiddags ten 1 ure, te laten Verharddraven, door Paarden die niet meer dan één prijs hebben gewonnen, indien daartoe minstens *zes* Paarden, welke tot genoegen der Keurmeesters zijn, worden aangeboden:

Een ZILVEREN TABAKS-KOMFOOR.

Op Dingsdag den 7 September e. k., des namiddags ten 1 ure, te laten Verkaatsen:

DRIE ZILVEREN LEPELS.

Op Woensdag den 8 September e. k., des namiddags ten 1 ure, door Jongelingen en Jonge Dochters te laten Verringrijden met Paard en Chais:

Twee GOUDEN RINGEN.

Een ongehuwde KLOK- en HOROLOGIEMAKERSKNECHT, zijn werk geheel of ten deele verstaande, kan dadelijk werk bekomen bij T. G. SMEDING, te Makkum. Brieven *franco.*

LET WEL.

Er wordt gevraagd, om dadelijk in dienst te treden, een KNECHT, ongehuwd, P. G., van getuigschriften voorzien en goed met Paarden kunnende omgaan, om mede als Voerman te kunnen ageren, tevens bekend met de Boerderij en het melken verstaande.

Hierop reflecterenden vervoegen zich in persoon of met *vrachtvrije* brieven onder letters A. B. bij den Boekhandelaar F. HOLTKAMP, te Sneek.

*** Tentoonstelling te Arnhem.

De Commissie voor de LOTERIJ berigt, dat aangezien de TENTOONSTELLING met den 5 September *finaal* wordt gesloten, zij het Publiek *vermeent* opmerkzaam te moeten maken, dat *slechts weinige dagen* na die sluiting gelegenheid zal zijn tot het bekomen van Loten à *f* 3, bij den Boekh. NIJHOFF te Arnhem en zijn Correspondent, te Leeuwarden bij den Heer W. EEKHOFF, aan wien ook Lijsten van de voornaamste en zeer belangrijke voorwerpen, voor die Loterij aangekocht, zijn toegezonden.

Bij G. B. VAN GOOR, te Gouda, komt van de pers en is *alom* voorhanden voor *f* 1,75:

MARIA HAEZEBROEK,
DE HEDENDAAGSCHE KOOKKUNST,
OF DE WETENSCHAP OM
LEKKER en GOEDKOOP te ETEN en te DRINKEN.
DERDE DRUK.

Geheel omgewerkt en met tal van Recepten verrijkt door

J. P. GROS,
EERSTE KOK VAN WIJLEN Z. M. *WILLEM I.*

Vermeerderd met eene Handleiding omtrent het *Voorsnijden* en het *Bedienen der Tafel*, als ook met eenige *Tafel-menus.*

Opgehelderd door Houtsneê-Figuren.

Bijzonder aanbevelingswaardig is dit boek ook door de menigte doelmatige voorschriften die het bevat omtrent het INMAKEN VAN GROENTEN, het LEGGEN EN KONFIJTEN *van allerlei* VRUCHTEN ens. enz.

TER LEEUWARDER COURANT-DRUKKERIJ.